

TEISĖJAI, JŲ STATUSAS

[...] teisėjams keliami ypatingi profesiniai ir etiniai reikalavimai. [...] Teisėjo elgesys, susijęs su tiesioginiu pareigų atlikimu, taip pat jo veikla, nesusijusi su jo pareigomis, neturi kelti jokių abejonių dėl jo nepriklausomumo ir nešališkumo. Tokie reikalavimai teisėjui yra būtini, nes jie padeda užtikrinti žmogaus teisę į teisminę gynybą.

(Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimas)

[...] Į teisėją negalima žvelgti vien kaip į teisingumo funkciją vykdančią asmenį. Teisėjas yra visuomenės narys. Jis, kaip ir kiekvienas asmuo, turi teisę ginti savo teises, teisėtus interesus bei teisėtus lūkesčius. Visuotinai pripažįstama, kad teisinio saugumo principo paskirtis - užtikrinti asmens pasitikėjimą savo valstybe ir teise. Ne mažiau svarbu ir tai, kad patys teisėjai, kurie vykdo teisingumą, pasitikėtų savo valstybe ir teise.

(Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarimas)

[...] teisminė valdžia yra formuojama ne politiniu, bet profesiniu pagrindu. „Teisėjas pagal jo atliekamas pareigas negali būti priskirtas prie valstybės tarnautojų. Iš jo negali būti reikalaujama vykdyti kokią nors politikos kryptį. Teismų praktiką formuoja tik patys teismai, taikydami teisės normas. Žmogaus teises ir laisves teisėjas užtikrina tuo, kad vykdo teisingumą remdamasis Konstitucija ir įstatymais“.

(Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarimas)

[...] visi teisėjai, vykdydami teisingumą, turi vienodą teisinį statusą tuo atžvilgiu, kad negali būti nustatomos nevienodos teisėjo nepriklausomumo vykdančiam teisingumą (sprendžiant bylas), savarankiškumo garantijos. Joks teisėjas vykdydamas teisingumą nėra ir negali būti pavaldus jokiam kitam teisėjui ar kurio nors teismo (*inter alia* teismo, kuriame dirba, taip pat aukštesnės grandies ar instancijos teismo) pirmininkui. Kita vertus, teisėjų vienodo teisinio statuso principas nereiškia, kad teisėjų materialinės bei socialinės garantijos negali būti diferencijuojamos pagal aiškius, *ex ante* žinomus kriterijus, nesusijusius su teisingumo vykdymu sprendžiant bylas (pavyzdžiui, pagal asmens darbo teisėju trukmę).

(Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas)

[...] Įgyvendinti savo konstitucinę priedermę ir funkciją vykdyti teisingumą teisminė valdžia gali tik būdama savarankiška, nepriklausoma nuo kitų valstybės valdžių - įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios, kurios yra formuojamos politiniu pagrindu. Jei teisminė valdžia nebūtų savarankiška, nepriklausoma nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių, ji nebūtų visavertė.

(Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas)

[...] Teismo, kaip savarankiškos valstybės valdžios, savivalda suponuoja ir tai, kad joks pavienis šios valdžios pareigūnas negali būti traktuojamas kaip visos teisminės valdžios vadovas ar atstovas santykiuose su kitomis valstybės valdžiomis, jokia teisėjų (teisminės valdžios) institucija negali būti traktuojama kaip visai teisminei valdžiai vadovaujanti institucija. [...] savavaldė teisminė valdžia pagal Konstituciją apskritai negali būti pernelyg centralizuota; jeigu teisminė valdžia būtų itin centralizuota, juo labiau jeigu joje įsigalėtų vienvaldystė, būtų iš esmės paneigta jos savivalda ir galėtų kilti grėsmė teisėjo ir teismų nepriklausomumui sprendžiant bylas, t. y. vykdančiam teisingumą. Kuriant Teismo, kaip savarankiškos valstybės valdžios, savivaldos institucijų sistemą, šito būtina vengti.

Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas)

[...] valstybės valdžių sąveika negali būti traktuojama kaip jų priešprieša ar konkurencija, vadinasi, ir stabdžiai bei atsvaros, kuriuos teisminė valdžia (jos institucijos) ir kitos valstybės valdžios (jų

institucijos) turi viena kitos atžvilgiu, negali būti traktuojami kaip valdžių priešpriešos mechanizmai.

(Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas)

[...] visi teisėjai, vykdydami teisingumą, turi vienodą teisinį statusą tuo atžvilgiu, kad negali būti nustatomos nevienodos teisėjo nepriklausomumo vykdant teisingumą (sprendžiant bylas), savarankiškumo garantijos, tačiau teisėjų vienodo teisinio statuso principas nereiškia, kad teisėjų materialinės ir socialinės garantijos negali būti diferencijuojamos pagal aiškius, *ex ante* žinomus kriterijus, nesusijusius su teisingumo vykdymu sprendžiant bylas (pavyzdžiui, pagal asmens darbo teisėju trukmę).

(Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d. nutarimas)